Ч. 11 — Пятниця 15 (27) сѣчня 1893. — Рокъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адмiнiстрацiя: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакцiя: ул. Францiсканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламацiи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Адмiнiстрацiи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провинцiи:
на цѣлый рокъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рокъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Справы парляментарнѣ.

Комiсiя буджетова залагодила вчера титулъ „школы середнѣ" вôдповѣдно до предложеня буджетового, а вôдкинула 10 голосами противъ 9 резолюцiю Енґеля въ справѣ обмеженя науки клясичныхъ языкôвъ въ школахъ середныхъ. Надъ внесенемъ пос. Менґера, щобы завести въ ґимназiяхъ обовязкову науку новочасныхъ языкôвъ перейшла комiсiя до порядку дневного.

Мiнiстеръ просвѣты, дръ Ґавчь, заявивъ, що фреквенцiя ґимназiй побольшила ся теперь о 905 ученикôвъ, а школъ реальныхъ о 1083 ученикôвъ; въ порôвнаню зъ рокомъ 1885/6 фреквенцiя въ ґимназiяхъ зменчала о 681 ученикôвъ, а въ школахъ реальныхъ побольшала о 4,653. Укладъ новыхъ книжокъ школьныхъ пôсля нового пляну школьного вôдбуваесь теперь. Правительство задумуе зревiдувати науковый плянъ реальныхъ школъ, обстае при замѣрѣ старати ся о науку новôтныхъ языкôвъ въ середныхъ школахъ, але задержить систему свобôдного выбору декотрыхъ предметôвъ. Плянъ науковый для галицкихъ школъ реальныхъ уже потверджений и вôйде въ житє слѣдуючого року школьного; однакъ се залежить ще вôдъ згоды Сойму краевого. Мiнiстеръ заявивъ, що дальшого обмеженя науки клясичныхъ языкôвъ годѣ допустити; саму систему то можна буде ще й дальше змѣнити.

Справа полѣпшеня платнѣ учителѣвъ школъ середныхъ есть въ звязи зъ загальнымъ управильненемъ платнѣ державныхъ урядникôвъ найнизшихъ рангъ и може лише рôвночасно бути полагоджена. Вôдтакъ давъ мiнiстеръ поясненє що-до будовы будынкôвъ для середныхъ школъ.

Вôдъ р. 1888 удержавнено 19 середныхъ школъ, зъ тыхъ пять у Вѣдни, а 13 въ Чехiи. Що до дальшого поступу тои акцiѣ замѣтивъ Мiнiстеръ, що правительство задумуе передовсѣмъ удержавнити всѣ громадскѣ заведеня въ Чехiи. Отворити нову ґимназiю въ Серетѣ не задумуе, бо слѣдство на мѣсци не выказало потребы того. Половина ученикôвъ школъ середныхъ есть увôльнена зовсѣмъ або вчасти вôдъ оплаты школьнои.

Утворенє катедры педаґоґiчнои при фiльософiчнôмъ выдѣлѣ львôвского унiверситету стоить у звязи зъ обсадою опорожненои катедры фiльософiѣ. Выкладъ польскои исторiѣ лишивъ ся въ новôмъ плянѣ реальныхъ школъ безъ змѣны. Утворенє самостôйнои ґимназiи рускои въ Перемышли залежить вôдъ того, якъ полагодить ся справа зъ будынкомъ ґимназiяльнымъ. Ґимназiю въ Сучавѣ зачнуть небавомъ будовати, а на перебудову будынкôвъ школьныхъ въ Бережанахъ вже призначено потрѣбнѣ грошѣ.

При титулѣ „наука промыслова" домагавъ ся пос. Рутовскiй, щобы громадамъ, котрѣ удержують школы промысловѣ, улекшено тягарѣ и жадавъ такожь утвореня школы торговельнои у Львовѣ. — Пос. Лупулъ домагавъ ся заведеня школы фаховои для промыслу деревного въ Кiмполюнзѣ на Буковинѣ, а пос. Козловскiй большои субвенцiѣ для заведеня механiчного слюсарства въ Тернополи и для школы гончарскои въ Порембѣ.

Мiнiстеръ просвѣты, дръ Ґавчь, дякувавъ пос. Рутовскому и Козловскому за ихъ слова признаня для дѣяльности мiнiстерства просвѣты и обѣцявъ, що вдоволить жаданямъ Галичины на поли просвѣты промысловои.

Комiсiя буджетова усунула зъ порядку дневного резолюцiи въ справѣ заснованя другого унiверситету ческого и унiверситету италiяньского, а въ справѣ допусканя женщинъ до студiй унiверситетскихъ на выдѣлахъ фiльософiчныхъ и медичныхъ ухвалила зажадати мнѣня тыхъ факультетôвъ.

При титулѣ „школы народнѣ" вывязала ся довша дебата, пôдчасъ котрои пос. Козловскiй домагавъ ся помноженя семинарiй учительскихъ въ Галичинѣ. — Пос. Романчукъ домагавъ ся рускои семинарiѣ учительскои, а пос. Лупулъ 7-клясовои школы для дѣвчатъ. — Пос. Герольдъ жадавъ, щобы въ семинарiи учительскôй въ Опавѣ образовано молодѣжь такожь на учителѣвъ ческихъ. Бесѣдникъ порушивъ такожь справу торжествъ Коменьского, якѣ обходжено свого часу въ Чехахъ.

Мiнiстеръ вôдповѣдаючи на жаданє послôвъ Романчука и Козловского заявивъ, що теперь ведуть ся переговоры въ справѣ заснованя семинарiй учительскихъ въ Бучачи, Короснѣ и Новôмъ Торзѣ. Мiнiстеръ мае надѣю, що вже зъ слѣдуючимъ рокомъ буде можна завести постепенно вôдповѣдне число семинарiй. На замѣты послôвъ Кайзля и Герольда въ справѣ заказу торжествъ Коменьского заявивъ Мiнiстеръ, що розпорядивъ, щобы того дня вôдбувала ся наука въ семинарiяхъ учительскихъ и щобы тамъ пояснено значѣнє Коменьского, але не згодивъ ся на жаданя тыхъ, щобы сему торжеству надати якесь особливе значѣнє и увôльнити на той день всѣ школы вôдъ науки. Таке саме становище заняло мiнiстерство просвѣты н. пр. въ торжествѣ Ґрiльпарцера — дѣтемъ въ шко-

---

*)

Нашъ мѣсяць, юпiтеръ и его мѣсяцѣ.

(Дальше.)

Доси видѣли мы, якъ выглядае день на мѣсяци; уявѣмъ же собѣ теперь нôчь на нѣмъ. Стоимо на мѣсяци. Якъ разъ кôнчить ся день на нѣмъ; сонце заходить. Ще лишь найвысшѣ вершки гôръ яснѣють въ свѣтлѣ заходячого сонця и кидають по другôмъ боцѣ величезну тѣнь, котра стелить ся далеко по земли мѣсяця. А тамъ на нашôй земли, котрои теперь зъ мѣсяця ледви дрôбку видимо, стоить десь на звѣздарни ученый и слѣдить якъ разъ за тою тѣнею мѣсячныхъ гôръ. Вôнъ видить черезъ свôй дальноглядъ, якъ та тѣнь на мѣсяци стае чимъ разъ довша и довша; вôнъ мѣрить єѣ и выраховуе зъ неи, якъ высокѣ тѣ горы, що ту тѣнь пускають. Наконець зайшло сонце и настала пôтьма, але не на довго, бо на небо надъ мѣсяцемъ высувае ся великiй серпъ нашои землѣ, котрый свѣтить на мѣсяць; серпъ той росте чимъ разъ бôльше и бôльше ажь наконець сходить понадъ мѣсяцемъ величезный свѣтячiй кружокъ, майже чотиры разы ширшiй по серединѣ якъ мѣсяць въ повни, коли его видко изъ землѣ. То заяснѣла надъ мѣсяцемъ наша земля въ повни. На мѣсяци зробило ся ясно, але настала рôвночасно и страшенна студѣнь, така, що колибъ тамъ були моря, то певно бы всѣ позамерзали. По противнôмъ боцѣ мѣсяця теперь день, бо тамъ свѣтить сонце. По якôмсь часѣ зачинае повня землѣ малѣти, а на мѣсяци зачинае ся день робити. Наконець земля перестае свѣтити, бо она теперь на нову, а на мѣсяць свѣтить сонце. Теперь по другôмъ боцѣ мѣсяця темна нôчь. Зъ того боку не свѣтить мѣсяцеви нѣколи земля; видко на небѣ лишь малѣ зôрки. Ночи на мѣсяци суть двоякѣ: на тôй его половинѣ, що обернена до землѣ бувають ночи або зовсѣмъ, або бодай трохи яснѣ, на тôйже половинѣ, котрои мы нѣколи не видимо, бувають ночи зовсѣмъ темнѣ. Студѣнь на сей другой половинѣ бувае ще бôльша, якъ на тôй, що обернена до насъ; можна майже сказати, що на одну добу на мѣсяци настае разъ дуже горяче лѣто, а разъ дуже студена зима.

Пытанє теперь, чи мѣсяць самъ въ собѣ мае ще тепло, чи нѣ, чи вôнъ вже зовсѣмъ выстигъ, чи нѣ? Звѣстно, що наша земля крôмъ того, що дôстае тепло вôдъ сонця, мае ще й сама въ собѣ тепло. Доказъ на то маемо хочь бы въ нашихъ огнистыхъ горахъ и теплыхъ жерелахъ воды, що добувають ся глубоко зъ пôдъ землѣ. Чи такъ само и на мѣсяци? На се пытанє дуже трудно вôдповѣсти, бо нема способу, щобы теплоту мѣсяця зъ землѣ докладно выймѣрити. А всежь таки и въ сѣмъ напрямѣ выслѣджено дещо, якъ то заразъ побачимо.

Въ найновѣйшихъ часахъ выкрыто, що въ декотрыхъ сторонахъ мѣсяця настали якѣсь, и то не малѣ змѣны. Американьскiй звѣздарь Пiкерiнґъ добачивъ бувъ, що въ тôмъ мѣсци мѣсяця, котре названо моремъ веселости, щезло десь 24 огнистыхъ гôръ, котрѣ були зазначенѣ на давнѣйшихъ картахъ мѣсяця, а за то показало ся 11 новыхъ, котрыхъ доси на картахъ не було. Зъ того ставъ вôнъ догадувати ся, що мѣсяць мабуть ще не зовсѣмъ выгасъ, що въ его внутрѣ мусить бути ще велика теплота. Пôзнѣйшѣ розслѣды показали однакожь, що дальноглядъ Пiкерiнґа бувъ за слабый, бо другѣ звѣздарѣ, що мали ще лѣпшѣ инструменты, вôднайшли назадъ тѣ нѣбы пропавшѣ десь вулькана. За то показало ся, що дѣйстно настали якѣсь новѣ змѣны на мѣсяци. Колька вульканôвъ, котрыхъ давнѣйше можна було ще добре видѣти, щезли десь и не можна ихъ вôдшукати навѣть найсильнѣйшими дальноглядами; тымчасомъ показавъ ся новый широкiй кратеръ, котрого мусѣвъ бы бувъ конче доглянути якiйсь звѣздарь, наколибъ вôнъ дѣйстно бувъ вже давнѣйше. Новый той кратеръ знаходить ся коло горы Гiґинусъ. Выходило бы зъ того, що мѣсяць ще не зовсѣмъ остигъ, що мае въ своѣй серединѣ ще таке тепло, котре навѣть въ силѣ творити на нѣмъ новѣ горы огнистѣ. Але чи то дѣйстно такъ? Чи дѣйстно то новый кратеръ, котрый вже въ нашихъ часахъ повставъ на мѣсяци? Того нѣхто не може доказати и хиба лишь дальшѣ розслѣды зможуть дати на то колись певну вôдповѣдь; на теперь не можемо ще сказати, чи мѣсяць мае ще тепло въ своѣмъ внутрѣ, чи нѣ.

Друге важне пытанє, яке ученѣ старали ся пояснити, такожь не мало цѣкаве: Чи

лахъ народныхъ годѣ чей пояснити педагогічно-дидактичне значѣнє Коменьского. Пос. Герольдови сказавъ міністеръ, що въ справѣ перемѣны школы им. Коменьского у Вѣдни на публичну и ческои семинаріѣ у Вѣдни ведуть ся теперь у Вѣдни вôдповѣдні доходженя.

Зъ рускихъ товариствъ.

Про загальнї зборы „Мѣщаньскои читальнѣ“ въ Черновцяхъ доносить „Буковина“: Дня 1 сѣчня 1893 вôдбули ся загальнї зборы „Мѣщаньскои читальнѣ“ въ Черновцяхъ. Зôбраныхъ членôвъ було верхъ 20. Голова „Читальнѣ“ проф. дръ Стоцкій вôдкрывъ зборы промовою, въ котрôй завзывавъ горячими словами членôвъ до просвѣты. Бесѣдникъ доказавъ ясными примѣрами конечну потребу науки для теперѣшнего житя, котре представляє справедливу борбу о бути або не бути для всѣхъ людей взагалѣ, а для Русинôвъ тымъ больше зъ особна, позаякъ Русины черезъ свою байдужность до всего, хочь бы оно було имъ найдорожше, лишили ся майже на послѣднôмъ мѣсци. Диво велике, якъ можуть люде въ мѣстѣ, де вѣчно провадить ся борба о перевагу або й о истнованє мѣжь рôжными клясами суспольности, и де та борба вôдбуває ся майже лишь розумомъ, жити безъ науки! Тожь не дивуймо ся, що мы такі бѣдні, а другі богаті, не парѣкаймо на другихъ, але дивѣмъ ся на нашу слабость, берѣмъ ся до выгоєня еѣ, берѣмъ ся до просвѣты, учѣмъ ся жити вôдъ другихъ народôвъ, наслѣдуймо ихъ, а припаде намъ лѣпша доля. Вже селяне пôзнали велику вагу въ науцѣ, хочь они на своє щастє не мають ще такои конкуренціѣ зъ рôжныхъ сторôнъ якъ мѣщане. Селяне закладають читальнѣ, вступають до просвѣтныхъ товариствъ, передплачують газеты и були бы ся вже высоко духомъ пôднялли а культурно двигнули, якъ бы не було мѣжь интелїгенцію таке множество людей злобныхъ и самолюбныхъ, котрі всюды кладуть перепону просвѣтѣ народнôй. Томужь горнѣть ся до вашои читальнѣ, а тутъ все щось прочитаєте або почуєте, якъ то въ свѣтѣ буває, якъ то иншимъ культурнѣйшимъ народамъ жиє ся, хочь въ нихъ условя не завше и не всюды лѣпші до такого житя, якъ у насъ. Але помимо того они жиють выгôднѣйше, бо пôзнали, що просвѣта средство до лучшого житя, безъ якого годѣ обôйти ся. Навѣть школу читаня для старшихъ можна бы завести, лише треба охоты и доброи волѣ, а всѣ средства до того потрѣбні найдуть ся. Дайже Боже, якъ найлѣпшого розвою нашôй читальни. По тôмъ повѣдомивъ бесѣдникъ членôвъ о зборахъ мужѣвъ довѣрія зъ дня 19 грудня и о рѣшеню тыхъ, абы ся Русь буковиньска консолідувала въ товариствѣ „Руска Рада“.

По промовѣ такого змѣсту приступивъ голова до справозданя выдѣлу за минувшій рôкъ зъ котрого видко, що выдѣлъ вôдбувъ въ тôмъ роцѣ 6 выдѣловыхъ засѣдань, на якихъ полагоджувавъ всѣ важні справы товариства. Найбôльше старавъ ся выдѣлъ розбуджувати руске мѣщаньство музикально-декляматорскими вечерками зъ танцями, бо уважавъ, що такі вечерки провадять до цѣли, бо они приносять велику користь зô взгляду морального и матеріяльного. Люде сходять ся численно зъ своими родинами, видять, що можна й самымъ по руски забавити ся, слухають прехороші пѣснѣ мѣщаньского хору, красні декляманіи поучаючихъ або и гумористичныхъ стихôвъ, а вжежь величезна користь для тыхъ, що спѣвають и учать ся декламувати. Кромѣ сеи моральнои користи приносили сі вечерки и добрый доходъ, хочь сего року менше якъ попередными. Такихъ вечеркôвъ було въ минувшôмъ роцѣ 7. Спѣвомъ управляли сего року п. учитель Якубовичъ, а по его вôдходѣ зъ Черновець п. учитель Березовскій, за що имъ щира подяка. Особливо заслуживъ ся коло товариства п. Мицакъ яко касієръ и п. Ясеницкій коло устроєня вечеркôвъ. Касове справозданє выказує 674 зр. 71 кр. приходôвъ а 485 зр. 95 кр. розходôвъ. Маєтокъ товариства зрôсъ изъ зъ 195 зр. 56 кр. на 238 зр. 97 кр., а вôдъ коли дръ Стоцкій перебравъ веденє товариства, майже о 100 зр. Сегорôчні вечерки въ користь бѣдныхъ ученикôвъ принесли на жаль лишь 2 зр. 99 кр. а черезъ то не могла читальня нѣчого роздѣлити, хочь тамтыми роками роздѣлювали по 150, та по 50 зр.

Зъ бібліотеки користали лишь 4 члены и взагалѣ до читальнѣ дуже слабо учащали члены. Особливо въ тôй справѣ треба доконечно щось порадити, щобъ больше члены користали зъ добродѣйства читальнѣ. Справозданє принято до вѣдомости и удѣлено уступаючому выдѣлови абсолюторію.

По сѣмъ приступлено до выбору выдѣлу, про складъ котрого мы доносили вже давнѣйше. Выдѣлови поручено, щобы доходъ зъ першого вечерка призначено на бѣдну молодѣжь. Опôсля вела ся ще нарада, якъ бы то придбати для читальнѣ якъ найбôльше членôвъ а вôдтакъ закрыто засѣдане.

Переглядъ політичный.

Гр. Таффе повѣдомивъ оногды проводировъ лѣвицѣ, що конференція въ справѣ утвореня большости парляментарнои перервано для того, що міністерство не мало часу розбирати змѣнъ пороблєныхъ въ первѣстнôй програмѣ. Конференціи тї розпочнуть ся знову въ найблизшôмъ часѣ.

Вѣденьска газета урядова оголосила Найв. санкцію закона о звôльненю вôдъ податку гал. конверсіѣ индемнізаційнои.

Положенє Англіѣ въ Египтѣ стає чимъ разъ прикрѣйше. Кедивъ зазначує всюды публично свою неприхильность для Англіѣ и демонстраційно вôдзначивъ Факрі-пашу ордеромъ Османіє, та именувавъ его своимъ майстромъ церемоній. Кедивъ уступивъ лишь пôдъ напоромъ ультиматумъ льорда Кромера, але загрозивъ рôвночасно своєю абдикацією. Різа-паша выдавъ приказъ, пôсля котрого цѣла полиція и всѣ урядники службы воднои мусять рѣшучо стояти пôдъ управою краєвыхъ начальникôвъ. Репрезентантъ Англіѣ запротестувавъ противъ того. Збôльшенє англійского войска въ Египтѣ выносить на разѣ 1000 воякôвъ. Кромѣ того будуть высланї два кораблѣ военні до Портъ-Саидъ и до Суезу.

Новинки.

Львôвъ дня 26 сѣчня.

— **Гр. кат. комітетови парохіяльному** въ Бахорѣ удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 100 зр. на будову церкви.

— **Именованя.** Н. Міністеръ просвѣты признавъ осьму клясу ранґя Титови Слоневскому, професорови женьскои семинаріѣ учительскои у Львовѣ, Иванови Ябковскому, проф. семинаріѣ учит. въ Станіславовѣ, Стеф. Кліґови, проф. женьскои семинаріѣ въ Перемышли и Ант. Жуковскому проф. сем. учит. въ Краковѣ.

— **Другій вечерницѣ въ товариствѣ „Руска Бесѣда“ у Львовѣ** вôдбудуть ся дня 31 с. м. вô второкъ. Хто бы запрошеня не одержавъ, зволить зголосити ся до господаря „Рускои Бесѣды“ що дня вôдъ годины 7 до 8 вечеромъ (на Бесѣдѣ). Вступъ вôдъ особы 50 кр., для панъ и для мужчинъ стрôй візитовый (выглядно народный) Розширеный комітетъ вечерковый докладає всякихъ старань, щобы гостѣ були вповнѣ вдоволені.

мѣсяць грѣє, чи нѣ? — значить ся, яка есть теплота его поверхнѣ и чи она доходить ажь до насъ? Рѣчь прецѣ зовсѣмъ природна, що коли мѣсяць достає въ день, котрый тревае тамъ пересѣчно 300 годинъ, значне тепло вôдъ сонця и, можна бы сказати, ажь розпѣкає ся, то мусить чей то тепло по якôмсь часѣ назадъ вôдъ себе вôддавати и посылати до насъ рôвночасно зъ своѣмъ свѣтломъ. Рослѣды въ сѣмъ напрямѣ довели до досыть цѣкавыхъ результатôвъ. Тутъ треба насампередъ то розважити, чи мѣсяць має воздухъ якъ наша земля, чи нѣ. Коли не має, то й не може здержувати въ собѣ всего тепла, яке достає вôдъ сонця, лишь выпускає его въ студеный просторъ свѣтовый. Англійскій ученый, льордъ Росе, доказувавъ въ сѣмдесяти рокахъ, що теплота поверхнѣ мѣсяця доходить до 100 степенѣвъ, що мѣсяць збирає въ себе теплоту, яку достає вôдъ сонця, а вôдтакъ по якôмсь часѣ пускає еѣ зъ себе. Американьскій ученый, Лянґлей, доходивъ ще точнѣйше теплоту мѣсяця и выраховавъ, що теплота поверхнѣ мѣсяця не есть больша якъ 21 степенѣвъ. Въ найновѣйшихъ часахъ дослѣдивъ товаришъ Лянґлея, Вері, що мѣсяць дѣйстно грѣє, але дуже маленько; одну часть тепла, яку вôнъ достає вôдъ сонця, втягає въ себе и задержує, а она достаточна, щобы навѣть значно розогрѣти горы на мѣсяци, друга часть тепла вôдбиває ся вôдъ него таки заразъ и розходить ся въ просторѣ свѣта. При помочи дуже докладныхъ и чутливыхъ тепломѣрôвъ, показало ся, що при затьмѣню мѣсяця теплота его не доходить до насъ такъ скоро, якъ звычайно пôдчасъ повнѣ; въ першôй и послѣднôй кватирѣ есть теплота мѣсяця такожь менша, якъ пôдчасъ повнѣ. Гучінсъ наконець обчисливъ, що та теплота, яку мѣсяць передає земли, есть ледви 180-тысячною частею зъ тои теплоты, яку дає земли сонце. Припустѣмъ, що середна теплота, яку сонце дає земли, була бы на якійсь часъ 100 степенѣвъ, то теплота мѣсяця, яку достала бы земля вôдъ него за той самъ часъ, выносила бы всего лишь 180-тысячну часть изъ 100 степенѣвъ. Мѣсяць отже грѣє, але грѣє такъ, що при его теплѣ мôгъ бы чоловѣкъ на земли безпечно замерзнути. Дальше показало ся при затьмѣню мѣсяця въ 1888 р., що нашъ воздухъ ще и зъ тои маленькои теплоты ще щось трошки задержує и не пускає до землѣ. Наконець показало ся, що въ ту пору, коли мѣсяць въ повни стоить найвысше на небѣ, девята часть его тепла, яке вôнъ зъ себе до насъ пускає, пропадає у воздусѣ.

Отсе було бы коротко й все зôбране, що доси удало ся ученымъ дослѣдити на мѣсяци, споконвѣчнôмъ товариши нашои землѣ и найблизшôй до насъ звѣздѣ на небѣ. На пôдставѣ того, що знаємо о земли и еѣ мѣсяци, лекше вже намъ слѣдити за другими планетами, що не оденъ але кôлька мають мѣсяцѣвъ. Планеты, що мають мѣсяцѣ, суть: марсъ (2 мѣсяцѣ); юпітеръ (5 мѣсяцѣвъ); сатурнъ (8 мѣсяцѣвъ); ураносъ (4 мѣсяцѣ) и нептунъ (1 мѣсяць). Для насъ въ сю пору есть найцѣкавѣйшій юпітеръ и его мѣсяцѣ.

Юпітеръ есть одна изъ найбôльшихъ планетъ нашого сонѣчного ладу, ба, она есть такъ велика, якъ всѣ прочі планеты разомъ. Вôнъ есть другою изъ тыхъ планетъ, що вже кружать поза дорогою нашои землѣ; першою есть марсъ, вôдтакъ иде прогалина, въ котрôй кружать самі дрôбні планеты або т. зв. астероиды, котрыхъ до 14 грудня 1892 р. вôдкрыто вже 352, а за сими кружить юпітеръ зô своими 5 мѣсяцями. Марса и юпітера видко якъ разъ нинѣ въ дуже цѣкавôй констеляцїи; они стоять нинѣ на небѣ найблизше до себе, юпітеръ въ долинѣ, на полудни, марсъ вôдъ него на пôвночи, трошки высше. Марсъ есть 20 разôвъ менший вôдъ юпітера и свѣтить червонымъ свѣтломъ, а юпітеръ свѣтить бѣлымъ. То его ясне бѣле свѣтло, котре не есть нѣчимъ иншимъ, лишь вôдблескомъ сонѣчного свѣтла, впадає заразъ въ очи и мы догадуємо ся, що промѣнє сонця не впадає на нѣмъ въ якійсь воздухъ переповненый парою, котрый здержує сине промѣнє свѣтла якъ на Марсѣ, лишь, що тутъ промѣнє сонця паде на якійсь такій густый воздухъ, чи може якусь таку масу, вôдъ котрои все промѣнє вôдбиває ся и мы черезъ то видимо майже чисте свѣтло сонця. Зъ того можна бы дальше догадувати ся, що мы не видимо самого юпітера, лишь его густый

— **Товариство рускихъ ремѣсниковъ „Зоря“** урядже в суботу 28 сѣчня въ сали „Народного Дому“ забаву зъ танцями при участи музики Гармоніѣ. Вступъ за запрошенями для мужчинъ 1 зр., для пань 60 кр., а білетъ родинный на 4 особы 2·50 зр. Хто не дôставъ ще запрошень, нехай зголосить ся до товариства при улици Краковской ч. 17, II. пов. вôдъ 8 до 10 год. вечеромъ.

— **Огнѣ.** Дня 14 сѣчня с. р. згорѣла на обшарѣ двôрскôмъ въ Колодѣѣвцѣ, въ пов. станіславôвскôмъ, стайня, а въ нѣй 30-теро худобы. Сама стайня була обезпечена, а худоба, що належала до арендатора Винярского, не була обезпечена и такъ вôнъ стративъ черезъ огонь 3.000 зр. Огонь взявъ ся зъ того, що неосторожно обходили ся зô свѣтломъ. — Дня 4 сѣчня по пôвночи погорѣла въ Жидачевѣ Текля Мацукова. Мала зъ того шкоды на 260 зр.

— **Въ Черниці** въ повѣтѣ бродскôмъ зъ дня 14 на 15 с. м. убивъ хтось дитину Настки Тимакевичъ. Хто єѣ убивъ, поки-що не знати. Тымчасомъ увязнено пôдозрѣнй особы и брôдскій судъ веде зъ ними слѣдство.

— **Смерть на морозѣ.** Теперѣшнй морозы позбавили неодного чоловѣка вѣка. Отъ теперь доносять намъ зъ провінціи про три выпадки несподѣваної смерти на морозѣ. На самъ Йорданъ вечеромъ вертавъ Войтѣхъ Курась, селянинъ зъ Зарѣча въ пов. ярославскôмъ, зъ лѣса зъ дровами. На дорозѣ зъ Порохника до Зарѣча застрягъ селянинъ зъ саньми въ снѣгъ и нѣякимъ чиномъ не мôгъ зô снѣгу выдобути ся. Радъ-не-радъ постановивъ собѣ чекати до рана. А тымчасомъ вôнъ рана не дождавъ, бо замерзъ; о 5 год. рано найшли его неживого. — На Мазурахъ у Гоуповѣ великôмъ замерзъ въ дорозѣ молодый парôбокъ Иванъ Вонжь. Ишовъ до мѣста Домбровы и въ дорозѣ застигъ. — А третій выпадокъ то бувъ въ Краснôмъ. Пôдъ Краснымъ въ поли закопана картофля въ ямахъ. Одна така яма була выбрана. И въ тôй ямѣ найшли люде тринайцятьлѣтного хлопця. Дивлять ся, а то тынъ Параськи Матисъ зъ Красного. Мати высылала его звычайно до сусѣднихъ сѣлъ за прошенымъ хлѣбомъ. То вôнъ, видко, вертавъ уже до дому, змерзъ дуже и сховавъ ся на хвилю къ яму зъ бараболѣ. Тамъ вôнъ и замерзъ.

— **Новый лѣкъ на туберкульозу легкихъ.** Професоръ Більротъ одержавъ недавно таке донесенє въ справѣ одного вылѣченя туберкульозы легкихъ. Минувшои осени занедужала жена гарбаря Августа Гофманя зъ Фельзенштадтъ-Векельсдорфъ на туберкулы и звернула ся за порадою до дра Анзорґе въ Вернерсдорфѣ. Дръ Анзорґе сконстатувавъ у недужои туберкулы въ высокôй степени, такъ що не вѣщувавъ ѣй довгого житя. И дѣйстно наступивъ у Гофмановои незвычайный убутокъ силъ, а що всяка надѣя здавала ся даремною, то мужъ єѣ казавъ ѣй робити ингаляціѣ парою зъ соснового дубу и зарядивъ, щобы въ комнатѣ недужои кипѣвъ заедно вываръ тогожъ дубу, такъ абы и воздухъ въ комнатѣ бувъ насыченый такожъ парою. Звôдки Гофманъ прийшовъ на сей способъ лѣченя, не подано въ письмѣ, лише сказано тамъ, що вôнъ вôдъ давна кладе велику вагу на ужиранє соснового дубу и уважає его зъ власного досвѣду за знаменитый лѣкъ на ревматизмъ. Про наслѣдки сего лѣченя доносить ся въ письмѣ що слѣдує: Вскорѣ проявивъ ся у недужои незвычайный апетитъ, флеґма значно зменшилась и коли по кôлькохъ дняхъ оглянувъ єѣ дръ Анзорґе, сконстатувавъ зъ зачудованємъ рѣшуче зменшенє и ослабленє туберкульозы. Гофманъ оповѣвъ лѣкареви, якого средства уживає, а лѣкарь казавъ єму дальше лѣчити въ той самый способъ. По чотирохъ тыждняхъ такого лѣченя поправило ся здоровлє недужои до тои степени, що можна єѣ було уважати вже вылѣченою. Рецідивы вôдъ сего часу не було. Таке саме справоздань пôслано и дрови Кохови до Берлина.

— **Зъ Лошнева въ Теребовельщинѣ пишуть намъ:** Празникъ Богоявленія Господного обходили мы тутъ такъ величаво, що й не тямимо, чи коли такъ обходжено. До звеличеня свята причинивъ ся дуже латиньскій парохъ мѣсцевый, всч. о. Л. Войнаровичь, котрый спросивъ своихъ парохіянъ и зъ величавою процесією выйшовъ зъ костела въ ту пору, коли й наша процесія ишла, такъ що обѣ разомъ зôйшли ся. Цѣлый походъ пôшовъ надъ рѣку и тамъ оба священики, гр. католицкій и латиньскій посвятили воду. По водосвятю вернули всѣ разомъ до костела и тамъ Русины пôдъ проводомъ всч. о. Левицкого вôдспѣвали о. Войнаровичеви грôмке многая лѣта за его прихильнôсть до насъ. Тогды вôнъ у костелѣ привитавъ насъ щирыми та теплыми словами и загрѣвъ насъ до братньои любови межи Русинами а Поляками. Вôдтакъ при спѣвѣ набожныхъ пѣсень водпровадивъ насъ ще зô своими парохіянами ажь до брамы нашои церкви и ажь тутъ попращавъ ся щиро зъ о. Левицкимъ. Не знаю, якъ вамъ то описати, яке враженє зробило на насъ таке звеличанє нашого обряду и свята зо стороны всч. о. Войнаровича. Слôвъ подяки за мало за его щиру и вычливу мову до насъ, за его красный прикладъ, якъ треба розумѣти братню любовь. Дай єму Боже въ здоровлю много лѣтъ щасливо прожити, — иншихъ слôвъ подяки мы не маємо. *Михайло Миськôвъ* за всѣхъ.

— **Нещасні пригоды на провінціи.** Въ Коршевѣ въ пов. коломыйскôмъ, дня 10 с. м. загорѣла на смерть 20-лѣтна Явдоха Семчукъ. — Въ Конюшкахъ въ Рогатиньщинѣ померъ дня 5 с. м. господарь Андрухъ Двулѣтокъ и его дволѣтна донька Марися. Они вже спали, коли въ хатѣ вôдъ печи затлѣвъ ся бальокъ въ стѣнѣ. Наставъ такій дымъ и чадъ, що задушивъ обоихъ. Жѣнки Двулѣтка не було тогды дома. Приходить она рано до хаты, дивить ся, а тутъ вже нѣ чоловѣка нѣ дитины; обоє неживи. Можна собѣ подумати, що зъ нещасною жѣнкою тогды дѣялось. — Въ Бѣлокерници въ Пôдгаеччинѣ склалась дня 8 с. м. страшна пригода. Наймитъ Павло Малый, знаный въ селѣ зъ того, що хотѣвъ собѣ передъ двома роками присвоити чуже добро, прийшовъ того дня до горальнѣ и влѣзъ незнати по що до т. зв. бражарки въ стайни, де волôвъ вынасали. Саме тогды мали пускати до бражарки брагу. Робôтникъ, що то робивъ, давъ три разы знакъ, що пускає брагу, а Павло Малый таки не послухавъ того и не вылѣзъ зъ бражарки. Тымчасомъ зъ котла выпустили брагу и она такъ попарила Малого, що хочь вôнъ вылѣзъ заразъ зъ кади, хочь єму раду давали, не помогло, до добы мусѣвъ померти.

— **П. Йосифъ Андроховичъ**, властитель реальности у Виноградѣ, послѣдна почта Гвоздець, просить насъ оголосити, що товариство обезпечень „Днѣстеръ“ именувало его своимъ аґентомъ на судовый округъ Гвоздець и околицю; отже до него треба удавати ся въ справѣ обезпечень вôдъ огню и на житє.

☨ Посмертнй вѣсти.

Померли: О. Йосифъ Волошиньскій, греко-кат. парохъ въ Повѣтнѣ, повѣта городецкого, упокоивъ ся въ головнôмъ шпитали у Львовѣ дня 23 сѣчня въ 41-ômъ роцѣ житя а 13 ômъ священьства. — Йосифъ Дзоррілля, звѣстный испаньскій поетъ и писатель драматичный померъ въ Мадридѣ въ 76-ômъ роцѣ житя. Дзоррілля уродивъ ся въ Валлядолидѣ въ 1817 роцѣ. Яко поетъ выступивъ 1837 року, выдавши томъ своихъ поезій, почôмъ наступило ще выданє 7 дальшихъ томôвъ. Пôзнѣйше опуставъ Дзоррілля Испанію, живъ якійсь часъ у Франціи, а вôдтакъ довгй лѣта въ Америцѣ и повернувъ до Испаніи ажь 1876 року. Вôдъ того часу живъ въ Мадритѣ и займавъ ся поезією та літературою драматичною. Покôйный поетъ тѣшивъ ся великими симпатіями своихъ земляковъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 26 сѣчня. До Pol. Corr. доносять зъ Софіѣ, що въ тамошныхъ правительственныхъ кругахъ суть переконанй, що кн. Фердинандъ поверне зъ дороги, выбравши вже собѣ жѣнку. Здогадъ, що то буде княгиня Орлеаньска, есть неоправданый.

Берлинъ 26 сѣчня. Цѣсарь Вільгельмъ надавъ царевичеви ланцухъ до ордера чорного орла.

Петербургъ 26 сѣчня. Въ честь еміра Бохары вôдбувъ ся вчера въ Зимнôмъ дворци ґалевый обѣдъ. — Становище россійского амбасадора въ Парижи, ґр. Моренгайма, **має** бути сильно захитане.

Надôслане.

воздухъ, котрый заслонює саму планету. Сей здогадъ здає ся бути тымъ бôльше подôбный до правды, що на юпітерѣ, чи радше на его воздусѣ видимо якйсь безустаннй змѣны; видко якйсь темнй пятна, нѣбы хмары, котрй заедно пересуваютъ ся по его поверхни. Особливо же по серединѣ юпітера, по обохъ бокахъ его рôвника, на пôвнôчь и на полудне, видко якйсь темнй смуги, котрй заедно змѣняють ся, то по трохи розрываютъ ся, то зновъ збиваютъ ся густѣйше. Давнѣйшй дослѣды казали догадувати ся, що то суть густй верствы хмаръ на юпітерѣ, котрй якъ разъ въ сѣмъ мѣсци збиваютъ ся въ довгй смуги и заедно змѣняютъ ся. Найновѣйшй дослѣды американьского звѣздаря Бернарда, котрый вже вôдъ дванацяти лѣтъ слѣдить за сею планетою и котрому удало ся дня 9 вересня 1892 р. вôдкрыти пятый мѣсяць юпітера, змѣнили трохи сей здогадъ. Довголѣтный досвѣдъ поучивъ Бернарда, що тй пятна и смуги, якй показуютъ ся на юпітерѣ, бываютъ зъ разу чорнй, а вôдтакъ по довшôмъ часѣ, стаютъ червонавй. Бернардъ есть отже того погляду, що то не хмары, а таки маса самои планеты, котра есть вже такъ густа якъ тѣсто и часто добуває ся зъ середины на верхъ; коли добуде ся, есть чорна, коли трохи постоить на верха, червонѣє. Мимо волѣ впадає тутъ на гадку, длячого якъ разъ по серединѣ юпітера творять ся тй темнй смуги. Сй смуги якъ и взагалѣ цѣла планета зô своими мѣсяцями, здаютъ ся потверджувати намъ той здогадъ Ляпляса, въ якій способъ на его поглядъ творили ся колись планеты и мѣсяцѣ нашого ладу сонѣчного. На юпітерѣ, котрый до насъ есть порозмѣрно ще найблизше, можемо то найлѣпше видѣти и въ тôмъ то й цѣла для насъ вага знаня сеѣ планеты и єѣ мѣсяцѣвъ.

Увѣмъ собѣ, якъ то пôсля Ляпляса творили ся планеты. Первѣстно, — каже вôнъ — була свѣтова мраковина, котра въ осередку збивала ся въ купу и гусла чимъ разъ бôльше; вся та матерія свѣтова остигала поволи и стягала ся творила такъ величезну баню, котра обертала ся доокола свого осередка. Та величезна баня ставала по серединѣ въ наслѣдокъ свого обороту чимъ разъ грубша, мовь бы напухала; на нѣй творивъ ся обручь, котрый остаточно вôдрывавъ ся вôдъ неи, але все ще крутивъ разомъ зъ нею. Той обручь стягавъ ся опôсля такожь въ окрему, але вже меншу кулю, котра крутила ся около первѣстного осередка, тою самою дорогою, котрою крутивъ ся колись той обручь, зъ котрого та куля повстала. Маючи на оцѣ здогадъ Ляпляса, а вôдтакъ и найновѣйшй розслѣды Бернарда, можна бы припускати, що тй смуги по серединѣ юпітера, то може ще якй останки зъ тыхъ обручѣвъ свѣтовыхъ, зъ котрыхъ поробились вже мѣсяцѣ юпітера.

(Конець буде.)

Розкладъ поѣздôвъ желѣзничихъ
(важный вôдъ 1 мая с. р.)

Вôдходяты:	Куреръ		Особовый			Мѣш.
До Кракова	3·07	10·41	5·26	11·01	7·58	
„ Пôдволочискъ въ Пôдв.	3·10	—	10·02	10·52	—	
(въ голов. двор.)	2·58	—	9·41	10·26	—	—
„ Червонець	6·36	—	9·56	3·22	10·56	—
„ Стрыя	—	—	6·16	10·21	7·41	—
„ Белзця	—	—	9·51	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	7·30
„ Зымнои Воды	—	—	4·36	—	—	—

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**

ИНСЕРАТЫ.

Инсераты („оповѣщеня приватнѝ") якъ для „Народнои Часописи" такъ також для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневниковъ" Людвика Пльона, при улици Короля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Експедиція мѣсцева

НАРОДНОИ ЧАСОПИСИ

зъ днемъ 1 (13) сѣчня 1892 перенесена до

„БЮРА ДНЕВНИКÔВЪ" ЛЮДВИКА ПЛЬОНА,

улиця Короля Людвика, ч. 9.

„Бюро Дневниковъ" буде приймати, выключно, вôдъ Нового року предплату мѣсцеву.

Инсераты („оповѣщеня приватнѝ") якъ для „Народнои Часописи" такъ також для „Ґазеты Львôвскои" вôдъ теперь буде принимати лишь горѣ назване „Бюро Дневниковъ" Людвика Пльона.

Ново уладженый складъ матеріялôвъ аптичныхъ

ЛЕШКА ЦУКЕРА

у Львовѣ улиця Ягайлоньска Ч. 8.

поручае

по найдешевшихъ цѣнахъ матеріялы аптичнѝ, лѣки вскрѣплаючѝ, конякъ, малаґу, вина лѣчничѝ, средства універсальнѝ, артикулы ґумовѝ, хирурґічнѝ и автоцептичнѝ, перфу-
15 рію францускý и англійску. — **Дуже дешево.**

Замовы зъ провінціи полагоджують ся вôдворотною почтою.

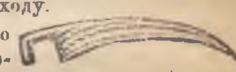
Л. І. Патрахъ въ Стрыю

въ Галичинѣ

складъ машинъ, рôльничихъ знарядôвъ и костянои муки.

Выключный складъ фабричный **КÔСЪ** зô значкомъ „Овчкарня" для Австріи, Россіи, Нѣмеччины, Угоръ и Всходу.

Доброта нашихъ косъ до клепання въ надъобыкновенымъ гартомъ въ анґлійской серебристои стали въ жолтою политурою, доказана найлучше великимъ отбытомъ въ цѣлой державѣ.

За доброту косы, ручается; если бы однакже котра не понравилась, а даже, если бы по 5—6 разовомъ клепаню добре не косила якъ пишемо, то принимаемъ ею назадъ.

КОСЫ: довольно довгіи продаемо по цѣнѣ:

Довг.:	60	6?	70	75	80	85	90	95	100	105 цтм.
Цѣна:	1	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80 зр.

Правдивѝ мармуровѝ камене:

Довг.:	18	21	22 цтм.
Цѣна:	30	35	38 кр. за штуку.

Правдивѝ каменѣ 16 кр. Бабка зп молоткомъ 1·20 кр.

Селяне котрѝ беруть 10 штукъ, одержать одну (11-тую) даромъ.

Можна також одержати: молотѣльню, сѣчкарню, млынки до ощещаня збôжа и прочѝ рôльничѝ предметы и на выплатъ до року; анґлійски ножѣ до всѣхъ сѣчкарней.

TH.	CCH.	CSA	1
80,	1.40	1.50 зр.	

Высылае ся сейчасъ за готôвку, або за послѣплатою.

Дра Фридриха Ленґіля

БЕРЕЗОВЫЙ БАЛЬЗАМЪ

Самъ вже сокъ, природный, вытѣкаючій зъ березы наверченои, уходивъ вôдъ запамятныхъ часôвъ за найлѣпше средство на красу; але хемічно по припису вынаходця переробленый на бальсамъ, забирае вже майже чудесного дѣланя.

Якъ зъ вечера помастити нимъ лице або яке инче мѣсце на шкôрѣ, то вже на рано вôддѣлюе ся вôдъ шкôры майже незамѣтна лусочка, а шкôра сама стае свѣтло бѣлою и делікатною.

Сей Бальсамъ выгладжуе морщины на лици и воспôвку и надае ему краску молодости; шкôрѣ надае вôнъ бѣлôсть, делікатнôсть и свѣжôсть, въ найкоротшôмъ часѣ усторонзе веснѣвки, родимѝ пляиы, червонôсть носа, вугры и всяку таку нечистоту шкôры.

Цѣна одного збанка вразъ зъ приписомъ ужитку зр. 1-50.

Дра Ленґіля **Бензове Мыло,**

найлагôднѣйше и для шкôры найзноснѣйше, кавалокъ по 60 кр.

Антикварска оферта.

МАЙЕРЪ, ЛЕКСІКОНЪ

4 (найновѣйше) выдане

16 елегантныхъ томôвъ оправленыхъ въ полотно, якъ новѝ, замѣсть

зр. 96 зр. 55.

M. Kuppitsch W-we, Wien, 1 Schottenring 8.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.